

KROUŽKY V MATEŘSKÉ ŠKOLE – PROČ NE

Státní i soukromé mateřské školy hlavně ve velkých městech hodně začleňují do své nabídky různé „kroužky“, které rozvíjejí nadání a zájmy dětí. Reagují na poptávku rodičů a vyhraňují se tak v konkurenci ostatních předškolních zařízení.

Co je však **cílem předškolní výchovy a vzdělávání**?

Podle Rámcového vzdělávacího programu to je:

- doplňovat rodinnou výchovu
- zajistit dostatek přiměřených podnětů
- smysluplně obohacovat denní program a poskytovat odbornou péči
- rozvíjet osobnost dítěte
- vytvářet předpoklady pro pokračování vzdělávání
- podporovat individuální rozvojové možnosti dětí
- podílet se na diagnostice vývojových obtíží a postižení
- poskytovat včasnou speciálně pedagogickou péči

Z hlediska vývoje dítěte v období 3 – 6 let (ev. 7 let) zahrnuje výchova a vzdělávání široké spektrum oblastí:

- komunikační schopnost
- hrubou a jemnou motoriku, koordinaci pohybu, grafomotoriku
- smyslové vnímání, rozlišování a paměť
- orientace v čase a prostoru
- pracovní návyky
- soustředění a pozornost
- sebeobsluha, samostatnost, sebeuvědomění
- schopnost učení, logické myšlení, představivost
- matematické představy
- vytváření sociálních vztahů
- respektování pravidel a další

Všechny tyto oblasti jsou součástí Školního vzdělávacího programu každé mateřské školy. Do programu třídy bývají každý den dopoledne zařazeny tyto činnosti jako vzdělávací blok řízený učitelkou, případně jejich upevňování v odpoledních hodinách. Udržení pozornosti při takové práci u dětí v mateřské škole je dopoledne asi 30 – 45 minut, **řízená činnost musí být přiměřená věku dětí ve skupině**. Při nedostatku času v některém dni proto není vhodné zařadit do následujícího dne delší časový úsek pro vzdělávání.

V mnoha mateřských školách jsou do programu školky zařazovány různé kroužky, které vedou externí lektori – např. angličtina, tenis a jiné sporty, balet, hudební a dramatické činnosti, keramika atd. Jak to pak vypadá v praxi? **Mnoho kroužků probíhá odpoledne, některé dokonce dopoledne.**

Děti ve třídě se na přihlášené kroužky různě dělí, spojují, přecházejí, převlékají, každý den je jinak organizovaný a to narušuje tolik potřebnou **denní pravidelnost, která dětem v tomto věku dodává jistotu**. Některé aktivity jsou mimoškolní a náročné na pedagogický doprovod, takže to ovlivňuje chod dalších tříd nebo provozu školy. **Na základní a nejdůležitější úlohu mateřské školy – předškolní výchovu a vzdělávání – potom nezbývá dostatek času**. A to nemluvím o tom, že množství kroužků může děti také přetěžovat nebo jim ubírat **čas na volnou hru a pobyt venku**. **Pro zdravý fyzický a psychický vývoj předškolních dětí jsou to velmi důležité činnosti!**

Učitelky v mateřských školách mají odborné vzdělání a individuální přehled o vývoji dětí. To jim umožňuje děti přiměřeně rozvíjet ve všech oblastech jejich zájmů a navíc odhalit jak jejich nadání, tak možné deficity vývoje. Podle toho pak mohou s rodiči konzultovat vhodné kroky k rozvoji schopností nebo k doplňování dovedností či nápravě obtíží. Pokud jsou v maximálně naplněné kapacitě dnešních tříd podmínky, mohou tyto činnosti dělat v rámci individuální nebo skupinové práce s dětmi a přizpůsobit je časově třídnímu programu. **Takové aktivity nic nenarušují a děti se jimi zabývají v klidu vlastní třídy se „svou“ paní učitelkou**. Učitelky mohou při práci zařazovat **pedagogické metody a postupy podle potřeb jednotlivých dětí**. Externí lektori bývají ve svém oboru kvalifikovanější, ale většinou neznají metodiku pedagogické práce a často ani úroveň vývoje dětí. Kroužky jsou pak vedeny příliš obecně, bez individuálního přístupu a bez potřebného dopadu na vývoj dětí.

Který model více odpovídá Rámcovému vzdělávacímu programu a vývojovým potřebám dětí? Proč hodně rodičů žádá o odklad školní docházky a v populaci se zvyšuje výskyt různých vývojových poruch? Nebylo by vhodnější, kdyby zájmové individuální aktivity převzali ve volném čase rodiče a docházeli s dětmi sami na plavání, fotbal nebo angličtinu?

Rozmanité činnosti má každá třída začleněné v třídním programu. **Jsou zaměřené individuálně, cíleně a dlouhodobě na rozvoj určitých schopností a zlepšení dovedností**. Každá učitelka sleduje děti ve své třídě a ví, co které z nich potřebuje. Podle toho může organizovat aktivitu individuálně, skupinově jen u některých dětí nebo naopak celotřídní aktivitu.

Aktivity se zařazují do pravidelného programu třídy, ale učitelky je mohou podle potřeby i průběžně přizpůsobovat podmínkám školy a třídy (změna dne kvůli výletu, posunutí kvůli zvýšené nemocnosti dětí atd.)

Neodmítáme kroužky, je určitě dobré přiměřeně rozvíjet schopnosti dětí, ale jako takové patří do odborně vedených volnočasových aktivit a do kompetence rodičů. **V mateřské škole má své nezastupitelné místo práce kvalifikovaných učitelek, které zajišťují komplexní předškolní výchovu a vzdělávání (nemají v náplni práce pouze „hlídání“ dětí) a také prevenci možných vývojových potíží**. Tím jsme zpět u Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání a u toho, co by rodiče měli očekávat a požadovat od mateřských škol. A co by mateřské školy měly zodpovědně rodičům nabízet.